

9.6.2026

VN/29386/2025
VN/29386/2025-MMM-8

Maatalousjaosto keskiviikko 10.6.2026 klo 10.30

HE 102/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2026 toiseksi lisätalousarvioksi - täydentävä muistio petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta (mom. 30.40.42)

Vastauksina valtiovarainvaliokunnan maatalousjaoston ennakkokysymyksiin petoeläinten aiheuttaminen vahinkojen korvaamisesta esitämme seuraavaa.

Petovahinkokorvausten kehitys viimeisten 10 vuoden aikana

Petovahingoista maksettavat korvaukset vuosina 2016-2025 (milj. euroa):

Vuosi	Porovahingot	Kotieläinvahingot
2025	12,0	1,0
2024	11,1	0,9
2023	9,8	0,7
2022	10,0	0,5
2021	9,0	0,5
2020	9,4	0,5
2019	6,9	0,6
2018	7,2 ¹⁾	0,5
2017	11,3	0,6
2016	10,4	0,5

1) Lex Halla -korvaukset poistuivat vuodesta 2018 lähtien

Tehdyt toimenpiteet, joilla korvaukset saataisiin alenevalle uralle

Eniten toimenpiteitä on tehty ja on ylipäänsä tehtävissä kotieläin-, viljelys- ja mehiläisvahinkojen ehkäisyssä. Keskeisin toimenpide on suoja-aitojen pystyttäminen kotieläintilojen ja mehiläistarhojen suojaamiseksi. Aitaa pystytetään vuosittain noin 50-100 km. Lisäksi kotieläinten ja viljelysten suojaamiseksi hankitaan ääni-, valo- ja liikekarkotimia. Suojaukseen toimitettu materiaali palvelee pitkään, joten suojaustilanne vahvistuu/laajenee vuosi vuodelta. Usein suurpetoaitoja rakennetaan kuitenkin vahingon jo tapahduttua ja aitaaminen voi siirtää ongelman vielä suojaamattomalle tilalle. Toimenpiteistä huolimatta myös kotieläin-, viljelys- ja mehiläisvahinkojen korvaukset ovat myös nousussa, jonka vuoksi niihin joudutaan varaamaan kuluvana vuonna selvästi suunniteltua enemmän määrärahaa.

Porovahingot muodostavat vahinkokertymästä 90 %, mutta porojen suojaaminen on haastavinta. Poroelinkeinon suojaamiseen ei ole käytännössä muita tehokkaita keinoja kuin vahinkoa aiheuttavien yksilöiden tappaminen. Porovahingoista vuodelta 2025 on 65 % ahman ja suden (melko lailla puoliksi) aiheuttamia. Suden kannanhoidollista metsästystä päästiin harjoittamaan poronhoitoalueen ulkopuolella alkuvuodesta 2026 ja sen välilliset vaikutukset poronhoitoalueen eteläosille näkyvät viiveellä. Poronhoitoalueelta toistuvaa vahinkoa aiheuttavat sudet on mahdollista poistaa Suomen riistakeskuksen myöntämällä poikkeusluvalla. Poikkeuslupien määrää ei ole rajoitettu asetuksilla, mutta lupa voidaan metsästyslain 41 a §:n mukaisesti myöntää vain erityisen merkittävien vahinkojen ehkäisemiseksi. Lupaprosessi on nopea, mutta vaatii aina vahinkojen syntymistä eikä petojen poistoa voi harjoittaa poronhoitoalueella ennaltaehkäisevästi. Maa- ja metsätalousministeriön tavoitteena on aloittaa karhun kannanhoidollinen

Maa- ja metsätalousministeriö

metsästys syksyn 2026 aikana, jolla saavutettaneen helpotusta myös poronhoitoalueen petopaineeseen. Ongelmallisin tilanne on ahman osalta, sillä KHO:n ennakkopäätös [KHO:2024:29](#) määrittä, että pohjoisen Suomen suurilla Natura 2000 -verkoston kohteilla, joilla ahma on samalla alueen suojeluperuste, ei yksittäisten ahmojen poisto ei ole mahdollista. Samoilla kolmen pohjoisimman kunnan alueella aiheutuvat suurimmat ahmavahingot. [Luonnon-varakeskus arvioi](#) poronhoitoalueella olevan vuonna 2025 todennäköisimmin 175–190 ahmaa. Natura 2000 -verkoston ulkopuolelle poronhoitoalueelle on myönnetty vuosittain pääosin Oulun ja Kainuun alueille muutamia vahinkoperusteisia poikkeuslupia. Vuoden 2021 jälkeen saalis on ollut 2–5 ahmaa vuosittain.

Porovahinkojen estämiseksi Metsähallituksen erävalvontaa on momentin määrärahoilla tehostettu tiedustelu- ja valvontateknologiainvestoinnein. Laitehankinnoilla pyritään paitsi tehostamaan erävalvontaa myös paljastamaan porovahinkoihin liittyvää petosrikollisuutta. Myös teknologiaratkaisut (kuten GPS- ja kuolleisuuslähettimet) voivat parantaa suojaamista ja nopeuttaa reagoimista vahinkoihin, mutta ne myös lisäävät vahinkojen löytymistä ja siten osaltaan korottavat vahinkokorvausten määrää.

Kustannusten nousun hillitsemisen tekee haastavaksi myös se, että porolajikohtaiset käyvät arvot päivitetään riistavahinkolain mukaisesti 5 vuoden välein ja ne on päivitetty [Ruokaviraston määräys suurpetojen aiheuttamien porovahinkojen korvaamisessa käytettävistä käyvistä arvoista maaliskuussa 2026](#). Korvausarvot nousivat päivityksen yhteydessä 24 %, ja vaikuttavat vuoden 2027 talousarvion määrärahasta maksettaviin korvauksiin.

Miten oikeusvarmuuden parantaminen vahinkojen todentamisen osalta on kehittynyt?

Riistavahinkolain uudistus 2019 ja vahinkokuvan lähettämisen velvollisuus sekä siihen liittyen Pesä-sovelluksen käyttöönotto ovat parantaneet tilannetta. Pesä-sovellus on nykyisin kaikkien poroisäntien käytettävissä, kun heistä viimeisimmillään on nyt sovellukseen käyttäjätunnukset. Kaikissa paliskunnissa ei ole siirrytty sovelluksen täysimittaiseen käyttöön.

Vahinkojen maastotarkastuksia on pyritty tehostamaan ja lisäämään, ja tarkastajina toimiville kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisille pyritään järjestämään koulutusta. Suora kuntien ohjeistusmahdollisuus on Ruokavirastolla, joka myös valvoo kuntien maastotarkastustoimintaa otos- ja riskiperusteisesti.

Kaikki ilmi tulleet avustuspaketit tai sellaisten yritykset viedään asianmukaisesti syytteeseen ja niistä vaaditaan rangaistusta. Vuosittain tällaisia tapauksia tulee tietoon, mutta ei merkittävästi. Tarkastusprosentti vaihtelee vuosittain ja on kuitenkin kiinni kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisten aktiivisuudesta ja resursseista. Maastotarkastuskustannukset korvataan kunnille. Tarvittaessa järjestetään ja on myös järjestetty maastotarkastuksia helikopterilla esimerkiksi kelirikkoaikana.

Metsähallituksen erätarkastajat voivat tarkastaa suurpetojen tappamiksi ilmoitettuja poroja silloin, kun tarkoituksena on ennalta estää, selvittää tai paljastaa elinkeinon liittyviä rikoksia. Tuoreimpana toimena mmm on rahoittanut Metsähallituksen erävalvontaa tehostavan hankkeen, jossa erätarkastajien dronekalustoa uusitaan valvonnan tehostamiseksi vuoden 2026 aikana. Tavoitteena on myös porovahinkoihin liittyvän rikollisuuden tehostettu paljastaminen.

Mahdollinen ristiriita valtiovarainvaliokunnan budjettimietintöjen kirjausten ja toteutuneen kehityksen suhteen?

Valtiovarainvaliokunnan vuoden 2026 talousarviomietinnössä (VaVM 29/2025 vp (10.12.2025)) todetaan seuraavasti: *”Valiokunta pitää välttämättömänä valtion varojen vaikuttavaa käyttöä ja painottaa, että petovahingot ja niistä maksettavat korvaukset on saatava kääntymään alenevalle uralle. Petopolitiikan seurauksena aiheutuneet vahingot on lähtökohtaisesti korvattava täysimääräisesti ja uskottavuuden säilyttämiseksi ne on pystyttävä yksiselitteisesti todentamaan.”* Tähän sisältyy ristiriitaa, koska yllä esitetysti maa- ja metsätalousministeriön on äärimmäisen vaikea vaikuttaa korvaustilanteeseen ja sen kehittymiseen suurin tai tulosohtauksellisin keinoin.